

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Николай Яръмов, д.м.н.

МИ – МВР - СОФИЯ

на дисертационния труд на д-р **Атанас Илиев Баташки**
асистент в Катедра по специална хирургия при МУ – гр. Пловдив

на тема „ПРОМЕНИ В ХОМЕОСТАЗАТА ПРИ ОБШИРНИ ЧРЕВНИ РЕЗЕКЦИИ И
ПОДХОД ЗА КОРЕКЦИЯ В АДАПЦИОННИЯ ПЕРИОД”

За присъждане на научно-образователната степен „Доктор” по научната специалност
“Хирургия” /шифър 03.01.37/

Дисертационният труд на д-р Атанас Баташки е написан на 206 страници и е онагледен с 8 графики, 49 таблици и 27 приложения. В библиографията са цитирани 253 източника. Структурата на научната разработка е : въведение – 2 страници, литературен обзор – 46 страници, цел и задачи – 1 страница, материал и методи – 12 страници, резултати – 68 страници, обсъждане – 12 страници, изводи – 3 страници, публикации – 1 страница, библиография – 26 страници и приложения – 24 страници.

Дисертационният труд е обсъден и предложен за защита на разширен катедрен съвет на Катедра по специална хирургия при МУ - Пловдив.

Дисертацията има интердисциплинарен характер и е посветена на промените в хомеостазата при обширни чревни резекции и подход за последваща корекция.

През 1935 г. Naumond анализира 257 случая с масивна тънкочревна резекция и стига до извода, че отстраняването на 33% от тънкото черво се понася добре. При премахването на 50% все още е възможно адекватно перорално хранене. Болните, при които е осъществена резекция на повече от 50% от органа, обикновено имат прояви на малабсорбция. Ако остане по-малко от 25% от тънкото черво, се налагат специални лечебни мероприятия, включително постоянно парентерално хранене.

Малабсорбцията е синдром, който е на ентероцитно ниво поради намалената резорбтивна повърхност и ускорения пасаж.

Малнутрицията води до понижаване синтеза на протеин и намаляване секрецията на храносмилателните жлези.

Синдромът на малабсорбцията протича с разнообразни клинични прояви – тетания, остеомалация, коагулопатия, анемия, дерматити и др.

По принцип в хирургията са определени два вида резекции – проксимални и дистални.

Дисталната резекция е съчетана с резекция на дебелото черво и отстраняване на илеоцекалната клапа. По принцип дисталната резекция на тънкото черво протича с по-тежка клинична картина. Проксималната резекция на тънкото черво обикновено не причинява изразена малабсорбция освен в случаите, когато е масивна.

Още американският гастроентеролог Н. Devenport /1965 г./ се придържал към афоризма на физиолозите “ С тънките черва се храним, а с дебелите прием вода и соли.” Този принцип използва д-р Атанас Баташки при поставянето на целта и задачите на неговия дисертационен труд.

Целта на това проучване е да се анализират промените в хомеостазата при обширни чревни резекции с различни локализации и да се предложи подход за корекция в адаптационния период.

Целта е ясна и реалистична и чрез логично формулираните 5 задачи проличава стремежът на автора да докаже ефективността на методологията за оценка на промените в хомеостазата при обширни чревни резекции.

ЛИТЕРАТУРЕН ОБЗОР

Литературният обзор е достатъчно подробен и заема 46 страници. Той обхваща около 1/3 от общия обем на разработката и разглежда всички аспекти на проблема. В него са включени задълбочени проучвания за анатомията и физиологията на тънките и дебелия черва. Д-р Баташки отразява редицата дискусии и пропуски в лечението на пациентите с този род хирургични интервенции. Подробен литературен обзор показва задълбоченото познание на докторанта с дадения научен проблем, който има интердисциплинарен характер.

В литературния обзор не е отразена дисбактериозата, която е сериозно патофизиологично явление при чревната недостатъчност. От научният ръководител, разбрах че този проблем ще бъде разгледан в друго научно изследване на д-р Баташки.

Като цяло обзорът е балансиран и информативен и показва добро познаване от докторанта на литературата, свързана с темата на дисертацията.

МАТЕРИАЛИ И МЕТОДИ

Материалът обхваща 259 пациента пролежали в клиниката по Коремна и гръдна хирургия към УМБАЛ “Св. Георги” – Пловдив. Проведено е ретроспективно проучване на пациентите с интестинална резекция за периода от 01.01.2010 г. до 01.09.2015 г.

Използвани са модерни и съвременни методи на изследвания на тънките и дебели черва. При някои от тях са използвани и инвазивни методи.

МЕТОДИ

Използвани са следните методи на проучването:

- ДОКУМЕНТАЛЕН МЕТОД
- РЕГИСТРАЦИОНЕН МЕТОД
- СТАТИСТИЧЕСКИ МЕТОДИ

Използваните научно - изследователски методи са съвременни и адекватни.

Подробните и оригинални анализи откриват важни зависимости между интестиналните резекции, клиничко-лабораторните показатели и заболяванията довели до хирургична интервенция.

Д-р Атанас Баташки е отразил всички чревни резекции в своя материал в таблица № 1

Табл.1 Извършени резекции за разглеждания период

	Брой	Процент
Йеюнум	8	3,1
Илеум	36	13,9
Субтотална резекция на тънко черво	4	1,5
Дясна хемиколектомия	55	21,2
Колон трансверзум (колектомия интермедиа)	11	4,2
Лява хемиколектомия	9	3,5
Сигма+ректум	103	39,8
Колектомия суб(тоталис)	17	6,6
Комбинирани резекции	16	6,2
Общо	259	100,0

РЕЗУЛТАТИ

Д-р Баташки подробно разглежда хематологичните изменения при всички видове интестинални резекции – самостоятелни и комбинирани. Той ги оформя в три групи: тънчочревни, дебелочревни и комбинирани като по този начин се отразява всеотрасният поглед на дисертанта върху разгледаният научен проблем. В този раздел автора представя няколко анализи, които показват зависимостите между настъпващите изменения в клинично-лабораторните показатели, причината за чревната резекция, влиянието на пола, изхода от хоспитализацията и др.

ОБСЪЖДАНЕ

В обсъждането д-р Баташки показва задълбочени разсъждения и заключения за получените резултати.

ИЗВОДИ

Направените изводи от докторанта са подробно представени и показват ясна научна стойност, а така също значимостта на неговата изследователска дейност, както и големия обем научни анализи в този дисертационен труд.

Тези изводи имат ценен научен характер и могат да послужат в хирургичната практика, а така също в гастроентерологията и реанимацията.

В разработката на д-р Баташки се постигат категорични и стойностни резултати и има безспорни научни **ПРИНОСИ**. Като такива отчитам:

1. За първи път в проучването се извърши детайлен сравнителен анализ на значителен набор от хематологични показатели при почти всички възможни видове интестинални резекции, както на самостоятелните (обособени на анатомо-функционален принцип), така и на различни варианти на комбинираните.

2. Доказва, че тънчочревните резекции играят водеща роля за хипопротеинемията и електролитните нарушения, но установява и съществена роля на колектомиите за настъпване на тези състояния.

3. Доказва, че при интестиналните резекции (патологии) настъпва каскада от чернодробни и бъбречни заболявания, анемия, хипопротеинемия, електролитни нарушения и др., като доказателство за това са установените редица пропорционални изменения на клинично-лабораторните показатели.

4. Съставя примерни хранителни протоколи, изцяло съобразени с установените конкретни изменения в хематологичните показатели при отделните чревни резекции.

5. Предлага вариант за схема, показваща локалните особености и степените на интестиналната абсорбция, която да служи като основа за по-ефективна и комплексна терапия при този род операции. Класифицира и степенува интестиналните резекции, в зависимост от риска за живота на пациентите

6. На базата на анализа на литературния обзор прави две предложения за дефиниции на понятието - обширна чревна резекция.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертантът е извършил задълбочени и прецизни ретроспективни и проспективни проучвания с добра научно-практична стойност.

Представените 11 извода са добре и ясно формулирани и отразяват същността на дисертационния труд.

Работата е написана ясно, четете се лесно, с добро оформление и прекрасно онагледена.

В ЗАКЛЮЧЕНИЕ, в представения за рецензиране дисертационен труд на тема: „ПРОМЕНИ В ХОМЕОСТАЗАТА ПРИ ОБШИРНИ ЧРЕВНИ РЕЗЕКЦИИ И ПОДХОД ЗА КОРЕКЦИЯ В АДАПЦИОННИЯ ПЕРИОД” е със съществен научно-практически потенциал. Той напълно съответства на днешните потребности и авторът показва задълбочен подход и значими приноси.

Убедено препоръчвам на почитаемите членове на научното жури по хирургия да гласуват положително за присъждане на д-р Атанас Илиев Баташки на образователната и научна степен „Доктор”.

Рецензент:.....

/Проф. д-р Николай Яръмов/

11.03.2016г.

София